

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **A. A. H.**, zastoupen JUDr. Annou Doležalovou, advokátkou se sídlem Veleslavínova 55/12, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2015, č. j. 4 Az 10/2014 - 110,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2015, č. j. 4 Az 10/2014 - 110, **se zrušuje**, a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce A. A. H. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2015, č. j. 4 Az 10/2014 - 110, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze (dále také „městský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 6. 5. 2015, č. j. 4 Az 10/2014 - 110, zamítl žalobu podanou žalobcem proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 27. 3. 2014, č. j. OAM-54/ZA-ZA14-K03-2013, kterým tomuto žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 12, ust. § 13, ust. § 14, ust. § 14a a ust. § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a dále rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a že se zástupkyni žalobce JUDr. Anně Doležalové, advokátce, přiznává odměna ve výši 10.200 Kč, jež bude uhrazena z účtu Městského soudu v Praze.

Městský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že žalobce ve své první námitce vyslovil nesouhlas s posouzením obav z pronásledování ze strany hnutí Hizballáh, a s

nevyhodnocením jeho žádosti správním orgánem jako důvodu pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu.

Žalobce podle svého tvrzení v průběhu správního řízení neustále namítal, že jako palestinský uprchlík žijící v Libanonu, byl opakovaně kontaktován a přesvědčován teroristickou organizací Hizballáh, aby se přidal k tomuto hnutí a sdílel s ním především ideologii boje proti státu Izrael. Byl také dvakrát zadržen, jednou dokonce na dva týdny a v roce 2001 byl kontaktován příslušníkem výše uvedeného hnutí s přezdívkou A. T., který po něm chtěl, aby vstoupil do organizace Hizballáh a účastnil se vojenských cvičení. Když to odmítl, A. T. vystřelil pro výstrahu do vzduchu, aby ho zastrašil a na to byl odveden do pozemních chodeb, kde byl mučen.

Správní orgán považoval žalobcovu obavu z pomsty členů hnutí Hizballáh za nepodloženou a zveličenou. Je tomu tak proto, že historické vztahy mezi příslušníky sunitského islámu a šíitského hnutí jsou tak dlouhodobě nevraživé, že je vyloučena možnost, aby příslušník jedné skupiny byl požádán o spolupráci, navíc předpokládající účast na ozbrojeném boji proti svým původním souvěrcům. Pokud by ale přece jen byla připuštěna možnost, že se členové hnutí Hizballáh snažili žalobce skutečně přesvědčit, aby se stal jejich členem, nelze toto jednání považovat za pronásledování, ale za snahu soukromých osob (hnutí) získat dalšího člena legálními prostředky. Ani míru, opakovanost a způsob přesvědčování, tj. náhodné výzvy k dostavení, slovní pozvání do sídla hnutí Hizballáh čtyřikrát až šestkrát do doby více než jednoho roku, absence násilného jednání vůči žalobci, navíc za vyjadřování jeho souhlasu nelze ještě hodnotit jako pronásledování. I příručka Ministerstva vnitra Velké Britanie z dubna roku 2002 ostatně uvádí, že se nevyskytly žádné zprávy o tom, že by hnutí Hizballáh někoho pronásledovalo nebo mu vyhrožovalo z toho důvodu, že veřejně nesouhlasí s postojem tohoto hnutí. Případný návrat žalobce do Libanonu proto nebude mít ze strany hnutí Hizballáh naprosto žádné negativní důsledky. Správní orgán také považuje za velmi málo pravděpodobné, že by členové hnutí Hizballáh násilím rekrutovali lidi, kteří již v minulosti jejich členství odmítli, a za téměř vyloučené, aby takovým osobám vydávali dokonce zbraně. Z uvedené příručky je také zřejmé, že palestinským uprchlíkům bylo vždy umožněno cestovat a zdržovat se mimo uprchlický tábor, čehož Palestinci hojně využívali. Tato situace proto dává i žalobci možnost vyhnout se případnému zájmu hnutí Hizballáh. Vzhledem k tomu, že žalobce opustil Libanon legálním způsobem, není ani důvod obávat se zájmu libanonské tajné služby za situace, kdy do této země proudí desítky tisíc uprchlíků ze Sýrie.

Městský soud dospěl k závěru, že se žalovaný správní orgán důkladně zabýval žalobcovými tvrzeními.

Tento správní orgán se velmi podrobně zabýval situací v Libanonu, kde žalobce jako palestinský uprchlík před svým odchodem pobýval, zejména skutečnostmi, které se týkaly hnutí Hizballáh. Provedl také vyhodnocení žalobcova tvrzení o strachu před tímto hnutím a opodstatněně dovodil, že jeho strach není důvodný. Byl-li žalobce osloven členy hnutí Hizballáh během roku čtyřikrát nebo šestkrát, nejedná se ještě o pronásledování. Ostatně sám žalobce projevoval vůči osobám z hnutí Hizballáh i souhlasné stanovisko, takže nemohlo jít ani o nátlak. Sám se také zmínil o tom, že jeho pobyt, kdy byl zadržen hnutím Hizballáh na dobu asi dvou týdnů, byl míněn jen tak pro zábavu. Pokud pak

pokračování

žalobce v doplňku své žaloby i v předložených informacích z internetových medií z poslední doby dokládal, že hnutí Hizballáh nabírá nové členy a bojovníky do války proti Islámskému státu i mezi vyznavači jiných náboženství než islámu, jedná se o současnou situaci, která je dána dalším politickým vývojem v arabských zemích. Tyto nové skutečnosti však nijak nevykreslují situaci žalobce před odchodem z Libanonu v roce 2002, kdy s ním bylo jednáno o případném vstupu do hnutí Hizballáh.

Žalobce ve své žalobě vyslovil nesouhlas s posouzením situace palestinských uprchlíků v Libanonu správním orgánem, kterou považuje za pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu nebo za důvody pro udělení humanitárního azylu podle ust. § 14 téhož zákona.

Žalovaný správní orgán ve svém rozhodnutí posoudil nejen situaci žalobce jako palestinského uprchlíka, ale i situaci palestinských uprchlíků v Libanonu obecně. Situace palestinských uprchlíků v Libanonu sice není dobrá, ale není ji možno charakterizovat tak, že uprchlík nemá na nic nárok. Sám žalobce potvrdil, že navštěvoval základní školu, vystudoval střední školu a pracoval jako pomocný kuchař. V době odchodu žalobce byl Libanon relativně jednou z nejdemokratičtějších zemí Blízkého východu, kde Palestinci nebyli vystaveni politické perzekuci. Není možno souhlasit ani s tvrzením žalobce o absenci zdravotních a sociálních služeb. Podle zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA z dubna 2013 se o tyto služby stará agentura UNRWA, která je oprávněna poskytovat zdravotní, sociální a vzdělávací servis registrovaným Palestincům. Žalobce sice namítl, že ve své vlasti nemá kam jít, nelze ovšem pominout to, že je zletilý, právně způsobilý a v České republice také žije samostatně. Navíc má v Libanonu členy své rodiny a příbuzné, u nichž může vyhledat v případě potřeby pomoc.

Žalobce ve své žalobě poukazoval na zhoršenou situaci uprchlíků v Libanonu, to i v uprchlických táborech, kam přicházejí i další uprchlíci ze Sýrie, což vede ke zhoršení životních podmínek těchto osob.

Žalobce ale podle městského soudu nedoložil v uvedeném směru žádné skutečnosti, které by bylo možno hodnotit jako důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. V žádném případě nemůže jít o pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť žalobce jako palestinský uprchlík žil v Libanonu, kde mu bylo zajištěno vzdělání i zaměstnání, a pokud jde o zdravotní a sociální služby, ty byly poskytovány agenturou UNRWA. Zhoršená situace uprchlíků v Libanonu není důvodem ke zrušení napadeného správního rozhodnutí. Žalovaný správní orgán posuzoval jednak žalobcovy problémy k roku 2001 a navíc je zřejmé, že v Libanonu nebyl nikdy pronásledován z azylově relevantních důvodů. Je tomu tak proto, že zhoršená situace uprchlíků z důvodu jejich zvýšené koncentrace v Libanonu není azylovým důvodem (zhoršené životní podmínky nebo špatná ekonomická situace obyvatel v zemi původu nejsou důvodem pro udělení azylu).

Žalovaný správní orgán se také podrobně zabýval otázkou možného udělení humanitárního azylu žalobci podle ust. § 14 zákona o azylu, podle něhož, nebude-li zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. V této souvislosti se zabýval rodinou žalobce a jeho sociální a

ekonomickou situací. Vzhledem k tomu, že žalobce poukázal na své problémy se srdcem, hodnotil i jeho zdravotní stav. Žalobce však žádnou lékařskou zprávu nedoložil. Skutečnost, že žalobce žije s přítelkyní v České republice a pomáhá jí s výchovou dítěte, není ovšem důvodem hodným zvláštního zřetele pro udělení mezinárodní ochrany ve formě humanitárního azylu.

Městský soud musí především konstatovat, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Vzhledem k tomu, že žalovaný správní orgán nevybočil z mezí správního uvážení, nepochybil, dospěl-li k závěru, že u žalobce není dán důvod k udělení humanitárního azylu.

Žalobcova poslední námitka se vztahovala k posouzení jeho žádosti ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu. V této námitce žalobce poukazoval na to, že mu hrozí v případě návratu do Libanonu skutečné nebezpečí vážné újmy. Je tomu tak proto, že situace v této zemi, kde dochází k bombovým útokům a hrozí obnovení civilních nepokojů, je nestabilní a napjatá.

Žalovaný správní orgán při posuzování této otázky vycházel ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí USA a Ministerstva vnitra Velké Británie a dospěl k závěru, že i když podmínky palestinských uprchlíků nejsou dobré a jsou spojeny s určitým omezením především v ekonomické oblasti, nelze je v žádném případě považovat za nelidské a ponižující. Naopak, od odchodu žalobce došlo k několika výrazným zlepšením v postavení Palestinců žijících v uprchlických táborech. Ani za situace, kdy do Libanonu prchají desetitisíce Syřanů před válkou v Sýrii, nelze konstatovat, že v Libanonu probíhá ozbrojený konflikt s důsledky uvedenými v ust. § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

Městský soud je toho názoru, že za situace, když nedošlo ke zhoršení poměrů v Libanonu, jak uvádí žalobce, ani k civilním nepokojům a přesunu válečného konfliktu ze sousední Sýrie, neexistují skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14 a zákona o azylu.

Žalobce v průběhu soudního řízení také poukazoval na to, že v jeho případě byly státní orgány Libanonu obeznámeny s tím, že požádal o udělení mezinárodní ochrany v České republice.

Městský soud má za to, že toto žalobcovo tvrzení není ničím podloženo. Je tomu tak proto, že zástupce žalovaného správního orgánu poukázal na to, že žalovaný v žádném případě informace o žadatelích nikomu neposkytuje, a že by žalobci v případě návratu do Libanonu mělo hrozit nebezpečí ze strany úřadů tohoto státu. Žalobce nebyl v Libanonu nikdy trestně stíhán a neměl ani žádné potíže se státními orgány. Neměl také žádné aktivity, které by vyvolávaly zájem libanonských úřadů. Žalobce ostatně opustil Libanon na základě platného pasu. Ani rodina, s níž je v telefonickém kontaktu, mu nesdělila žádné informace ohledně zatykače na jeho osobu. Žalobce má sice v Libanonu postavení cizince, kterému však bylo umožněno cestování nejen v této zemi, ale i v zahraničí.

Městský soud přiznal ustanovené zástupkyni žalobce odměnu za tři úkony právní služby po 3.100 Kč za jeden, a to za doplnění žaloby a za účast na dvou jednáních. Současně

pokračování

také přiznal zástupkyni žalobce náhradu hotových výdajů za tři úkony právní služby po 300 Kč za jeden úkon.

Ze všech uvedených důvodů proto městský soud žalobu zamítl.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost, kterou opřel o důvody uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona o azylu.

Stěžovatel především namítá, že městský soud v odůvodnění svého rozsudku opakuje argumentaci žalovaného správního orgánu, aniž by se blíže zabýval obsahem jeho žalobních výhrad a důkazy, které jím byly v průběhu soudního řízení předloženy.

Ve vztahu k argumentaci o neudělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu správní orgán především tvrdí, že hnutí Hizballáh nerekrutuje sunity, neboť se jedná o šíitskou organizaci, a nevraživost mezi oběma směry proto vylučuje, aby příslušník jedné skupiny byl požádán o spolupráci druhou skupinou, což zároveň vylučuje, aby byl poslán bojovat do Sýrie. Dalším zásadním argumentem správního orgánu je tvrzení o tom, že hnutí Hizballáh nikoho nerekrutuje násilím, neboť existují zprávy o tom, že by vláda musela pomáhat běžným občanům před hnutím Hizballáh.

Stěžovatel tato tvrzení sice vyvrátil předložením relevantních informací ze země původu, ale městský soud se v uvedeném směru nevypořádal s jeho žalobní argumentací, když pouze uvedl, že předložené důkazy jen mapují současnou situaci, která je dána politickým vývojem v dalších zemích. Očekávajíc tento argument správního soudu, předložil jako důkaz článek z deníku Telegraph, popisující rekrutování nových členů Hizballáhu již v roce 2007, který potvrzuje, že k přijímání sunitů do této organizace docházelo již v dřívější době. To, zda se jedná o bojovníky či formální členy hnutí Hizballáh není podstatné. Je tomu tak proto, že smyslem předložených důkazů bylo prokázat, že hnutí Hizballáh pracuje i s ostatními náboženskými skupinami, což se podařilo.

Stěžovatel má za to, že se městský soud dopustil i nesprávného posouzení právní otázky při výkladu pojmu pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu.

Je tomu tak proto, že byl organizací Hizballáh obtěžován celý rok, dvakrát byl dokonce zadržen (jednou přibližně na dva týdny) a v průběhu zadržení byl i mučen. Podle ust. § 2 odst. 8 zákona o azylu se za pronásledování považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Opakované zadržení organizací, která je vládami USA, Nizozemí, Francie, Velké Britanie, Kanady a Evropské unie považována za teroristickou organizaci je jistě opatřením působícím psychický nátlak a tedy i pronásledováním ve shora uvedeném smyslu. Také Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 uvádí ve svém čl. 9 odst. 2, že za pronásledování podle odst. 1 se může mimo jiné považovat užití fyzického nebo psychického násilí, včetně sexuálního násilí. Nelze se také ztotožnit s argumentací městského soudu, že vůči organizaci Hizballáh projevoval souhlasné stanovisko a z těchto

důvodů proto nejde ani o nátlak. Souhlasné stanovisko zcela pochopitelně projevil jen ze strachu o svůj život a právě pod nátlakem ze strany hnutí Hizballáh. Zadržení tímto hnutím na dobu asi dvou týdnů nebylo míněno zadržení jen tak pro zábavu, jak se snažil argumentovat městský soud. Právě toto jednání mu působilo vážné trauma. Ostatně, známy jsou právě případy nátlaku této organizace na osoby, které se snažila rekrutovat (srov. informace Immigration and Refugee Board of Canada ze dne 20. 10. 2013). Je také nutno polemizovat se soudem zmíněnou možností vnitřního přesídlení v případě obav z hnutí Hizballáh. Osoby, které se z obav před jednáním organizace Hizballáh, přestěhují na jiné místo v rámci Libanonu, a jde o cizince, byť registrované uprchlíky, riskují negativní zájem tajných služeb Libanonu, zadržení či mučení.

Stěžovatel také považuje za zcela nedostatečnou argumentaci městského soudu k situaci palestinských uprchlíků v Libanonu jako důvodu možného udělení azylu dle ust. § 12 písm. b), humanitárního azylu podle ust. § 14 a doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu.

Ačkoliv situaci palestinských uprchlíků věnoval převážnou část své obsáhlé žalobní argumentace, městský soud ve svém rozsudku pouze zopakoval argumentaci správního orgánu a zdůraznil, že stěžovatel jako palestinský uprchlík žil od dětství v Libanonu, kde mu bylo zajištěno vzdělání a zaměstnání, a zdravotní a sociální služby mu byly poskytovány agenturou UNRWA. Nemá proto v úmyslu vyvracet uvedená tvrzení městského soudu, neboť tak obsáhle učinil v žalobě, kde citoval informace organizace UNRWA, které jsou zcela v rozporu s tvrzením správního orgánu i městského soudu (viz strana 4 – 7 žaloby, zpráva deníku Al-Monitor, Palestinian-Syrian refugees face hardship in Lebanon, o situaci palestinských uprchlíků, ze dne 7. 11. 2014). S těmito důkazy se však městský soud vůbec nevypořádal a není zřejmé ani to, proč nepovažuje zhoršenou situaci v Libanonu v důsledku masivního přílivu uprchlíků ze Sýrie za důvod pro zrušení rozhodnutí správního orgánu. Přitom z informací vyplývá, že Ministerstvo zahraničních věcí doporučuje vyhnout se návštěvám palestinských uprchlických táborů a upozorňuje na hrozbu teroristických útoků a rizik související zejména s konfliktem v Sýrii. Proto také považuje za nepřijatelné, aby jej český stát navrátil do palestinského uprchlického tábora, kam svým vlastním občanům nedoporučuje, byť jen vstoupit.

Stěžovatel nemůže souhlasit ani s tvrzením městského soudu, že není ničím podloženo, že by v jeho případě byly státní orgány Libanonu obeznámeny s tím, že požádal o udělení mezinárodní ochrany.

Je tomu tak proto, že Ředitelství služby cizinecké policie v souvislosti s realizací trestu vyhoštění požádalo zastupitelský úřad Libanonu, aby mu vystavilo cestovní doklady. Dne 30. 1. 2015 ho navštívili zástupci libanonské ambasády, kteří mu odebrali otisky prstů. Tyto osoby byly zároveň velmi dobře informovány o důvodech jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V této souvislosti proto podal dne 10. 4. 2015 k Ministerstvu vnitra žádost o prošetření věci a téhož dne podal i stížnost proti nesprávnému úřednímu postupu k Ředitelství služby cizinecké policie. Tato podání zatím zůstala bez odpovědi. Je tedy zřejmé, že s ohledem na obsah návštěvy zástupců libanonské ambasády byla někým porušena mlčenlivost ve vztahu k ust. § 19 odst. 1 věty třetí zákona o azylu. Nejvyšší správní soud však ve svém rozsudku ze dne 28. 8. 2014, č.j. 3 Azs 75/2014

pokračování

– 27, zaujal k uvedené otázce zcela jasné stanovisko. Městský soud byl proto povinen vzít tuto skutečnost v úvahu při svém rozhodování, což ovšem neučinil.

Z výše uvedených důvodů je tak napadený rozsudek městského soudu podle stěžovatele nezákonný z několika pohledů. Kromě nesprávného posouzení právní otázky a již ze strany správního orgánu nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, nelze toto rozhodnutí považovat ani za přezkoumatelné proto, že se městský soud vůbec nevypořádal s obsahem žalobních námitek týkajících se především situace palestinských uprchlíků. Rozsudek městského soudu v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, odmítl jeho argumentaci jako nesprávnou, aniž by se jí podrobně zabýval, či uvedl, že je mylná. Stejně tak se dostatečně nevypořádal s předloženými důkazy u jednání, které byly přeloženy do českého jazyka. V tomto směru stačí odkázat na bohatou judikaturu Nejvyššího správního soudu (č. j. 9 Azs 15/2008 – 108, č. j. 6 Azs 26/2009 – 100 a č. j. 2 Azs 26/2009 – 123), podle níž správní soud sice není povinen provést všechny důkazy navrhané účastníkem řízení, ovšem je vždy povinen odůvodnit, z jakých důvodů navrhané důkazy neprovedl. Opomine-li se správní soud v odůvodnění svého rozhodnutí k navrženým důkazům vyjádřit, byť by se jednalo o důkazy, které nemohou zvrátit právní názor správního soudu na věc samu, je takové rozhodnutí téměř vždy nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Ustanovená zástupkyně stěžovatele posléze nemůže souhlasit s napadeným rozsudkem městského soudu v části týkající se vyčíslení její odměny. Přestože správnímu soudu doložila vyčíslení nákladů za zastupování v celkové výši 23.800 Kč (vyčíslení ze dne 5. 5. 2015), městský soud jí přiznal odměnu jen za tři úkony právní služby (doplnění žaloby a dvě účasti při ústním jednání). Vzhledem k tomu, že jí nebyla přiznána odměna za převzetí zastoupení včetně první porady s klientem, za písemné podání soudu ve věci (replika k vyjádření žalovaného) a za dvojí schůzku s klientem ve věznici na jeho přání, při nichž byla probírána příprava na ústní jednání a konzultace dalšího postupu, byla jako zástupkyně stěžovatele zkrácena na odměně v celkové výši 13.600 Kč. Městský soud navíc nepřiznání odměny ani neodůvodnil.

Stěžovatel ze shora uvedených důvodů proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalované Ministerstvo vnitra v písemném vyjádření ke kasační stížnosti popřelo opodstatněnost mimořádného opravného prostředku stěžovatele, neboť se domnívá, že jak rozhodnutí správního orgánu ve věci mezinárodní ochrany ve všech částech výroku, tak i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy.

V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatele byly obavy z pomsty členů Hizballáh a ze zadržení libanonskou tajnou službou a špatné životní podmínky Palestinců žijících v Libanonu.

Žalovaný považuje obavy stěžovatele z pomsty členů Hizballáh za nepodložené a zveličené, a za téměř vyloučené považuje, aby byl stěžovatel jako příslušník sunitského směru islámu kontaktován a přesvědčován k přidání se ke hnutí Hizballáh, tj. striktně šíitskému hnutí. I pokud by se členové hnutí Hizballáh snažili stěžovatele přesvědčit, aby

se stal jejich členem, nelze toto jednání považovat za pronásledování (šlo by jen o snahu soukromých osob – hnutí – získat dalšího člena legálními prostředky). Pronásledování nesvědčí ani míra, opakovanost a způsob přesvědčování (náhodné výzvy k dostavení se, slovní pozvání do sídla organizace 4 - 6 x za dobu více jak jednoho roku, to vše za souhlasu stěžovatele, absence násilného jednání vůči stěžovateli). Totéž vyplývá i z příručky Ministerstva vnitra Velké Británie (nevyskytly se zprávy, že by hnutí Hizballáh někoho pronásledovalo nebo mu vyhrožovalo z toho důvodu, že ten nesouhlasí s postojem tohoto hnutí, hnutí Hizballáh nezískává příznivce násilím, nejsou známy případy, že by musela vláda poskytnout ochranu občanům kvůli tomu, že by se občané obávali tohoto hnutí). Návrat stěžovatele do Libanonu by pro stěžovatele neměl naprosto žádné negativní důsledky (stěžovatel se nestal členem organizace Hizballáh ani po ročním přesvědčování a nebyl tímto hnutím nijak postihován, to samé platí i o jeho příbuzných, kteří nadále žijí v Libanonu). Ostatně stěžovatel z Libanonu odešel bez jakýchkoliv problémů a neměl žádné problémy s libanonskými úřady. Byl jen registrovaným palestinským uprchlíkem, což předpokládá, že byl úřady řádně evidován. Jinak neměl žádné aktivity, které by na jeho osobu mohly a měly upozornit libanonské bezpečnostní složky.

Jelikož stěžovatel požádal o udělení mezinárodní ochrany až cca po 9 letech života na území České republiky, a to v okamžiku, kdy mu bylo vydáno rozhodnutí o nutnosti vycestovat z České republiky, které v minulosti nerespektoval, svědčí načasované podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany spíše účelové snaze stěžovatele legalizovat si svůj pobyt v České republice. Ministerstvo vnitra proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele zamítl pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud se zabýval nejprve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně věnoval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS., kde dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti. O zásadní právní pochybení se přitom v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

A tak tomu je i v souzené věci, neboť městský soud v napadeném rozsudku zásadně pochybil a toto jeho pochybení mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Konkrétně se jedná o pochybení městského soudu spočívající především v nepřezkoumatelnosti jeho rozsudku pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pojmově vylučuje věcný

pokračování

přezkum takového rozhodnutí, a proto jen stěží lze uvažovat o jeho přezkumu Nejvyšším správním soudem jako soudem kasačním (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2008, č. j. 9 Azs 199/2007 – 38, dostupné na www.nssoud.cz). Ostatně o tom, že nepřezkoumatelnost je vadou natolik závažnou, svědčí i ust. § 109 odst. 4 s. ř. s., které kasačnímu soudu ukládá povinnost se jí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud proto ve vazbě na výše uvedené shledal kasační stížnost přijatelnou.

Nejvyšší správní soud proto přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek městského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že napadený rozsudek městského soudu je třeba zrušit, a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud předesílá, že i v řízení o kasační stížnosti se řídí dispoziční zásadou. Tato zásada je vyjádřena v ust. § 106 odst. 1 s. ř. s., které ukládá stěžovateli povinnost označit rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvést, z jakých důvodů (skutkových a právních) toto rozhodnutí napadá a považuje jeho výroky za nezákonné, a v ust. § 109 odst. 3 a 4 věta před středníkem s. ř. s. (mimo důvody obsaženými ve větě za středníkem), podle něhož je Nejvyšší správní soud zásadně vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti. Takto vymezeným rámcem (rozsah napadení soudního rozhodnutí a skutkové a právní důvody jeho nezákonnosti) je Nejvyšší správní soud vázán, nejde-li o vadu, k níž musí přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 věta za středníkem s. ř. s.). I při nejmírnějších požadavcích proto musí být z kasační stížnosti poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má být napadené soudní rozhodnutí přezkoumáno, přičemž Nejvyšší správní soud není povinen, ale ani oprávněn, sám vyhledávat možné nezákonnosti napadeného rozhodnutí.

Má-li jakékoli rozhodnutí krajského soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné a opřené o dostatek důvodů. V čem lze spatřovat tyto jednotlivé atributy testu přezkoumatelnosti, však soudní řád správní nestanoví, a proto je třeba vycházet především z toho, co vytvořila dosavadní judikatura správních soudů.

„Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné.“(srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130, publikovaný pod č. 244/2004 Sb. NSS).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 58/2003 - 75, publikovaného pod č. 133/2004 Sb. NSS, *„lze za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost obecně považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně, jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a*

co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo případy, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny.“

„Není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS).

V této souvislosti je vhodné rovněž odkázat na ustálenou judikaturu Ústavního soudu k otázce přezkoumatelnosti a přesvědčivosti rozhodnutí obecných soudů, podle které *„z hlediska stanoveného postupu (čl. 36 odst. 1 Listiny) je požadavek řádného a vyčerpávajícího zdůvodnění rozhodnutí orgánů veřejné moci jednou ze základních podmínek ústavně souladného rozhodnutí“* (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2000, sp. zn. III. ÚS 103/99, publikovaný jako N 17/17 SbNU 121; či nálezy téhož soudu ze dne 28. 8. 2001, sp. zn. I. ÚS 60/01, publikovaný jako N 127/23 SbNU 227). Ústavní soud rovněž opakovaně judikoval, že absence řádného odůvodnění v napadeném rozhodnutí může vést k jeho zrušení Ústavním soudem, neboť nepřezkoumatelné rozhodnutí nedává dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces (srov. například nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, publikovaný jako N 85/8 SbNU 287; či nálezy téhož soudu ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 686/02, publikovaný jako N 155/35 SbNU 147). To platí zejména tehdy, když se nedostatky odůvodnění týkají možného porušení základního práva nebo ústavního principu (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 686/02, publikovaný jako N 155/35 SbNU 147).

Na druhou stranu povinnost správního soudu řádně odůvodnit rozhodnutí nelze chápat tak, že musí být na každý argument strany podrobně reagováno (srovnej rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Van de Hurk vs. Nizozemí ze dne 19. 4. 1994, § 61; či rozsudek téhož soudu ve věci Ruiz Torija vs. Španělsko ze dne 9. 12. 1994, § 29, oba dostupné na www.echr.coe.int/echr).

S ohledem na výše předestřanou judikaturu, která se týká nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu pro nesrozumitelnost, je zřejmé, že kasační stížností napadený rozsudek nesrozumitelností netrpí, neboť lze jednoznačně rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, jak bylo rozhodnuto a o jaké věci, kdo jsou účastníci řízení, kdo byl rozhodnutím zavázán, apod.

Zcela opačná situace je však v případě nepřezkoumatelnosti rozsudku pro nedostatek důvodů, jak namítá ve své kasační stížnosti stěžovatel, a která se týká

pokračování

neposouzení jeho situace jako pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu nebo důvodů pro to, aby mu byl udělen humanitární azyl podle ust. § 14 téhož zákona.

Městskému soudu je především třeba obecně vytknout, že při svém rozhodování víceméně jen opakoval argumentaci žalovaného správního orgánu, aniž se blíže zabýval obsahem žalobních námitek a důkazy, které mu byly v průběhu řízení předloženy. V podstatě obecně konstatoval, že žalovaný správní orgán hodnotil všechny rozhodné skutečnosti v souladu s existencí mnoha zpráv, které byly shromážděny, a z tohoto důvodu nemá, co by k těmto závěrům dodal. Městský soud však konkrétně neuvedl, které vlastní úvahy jej k rozhodnutí vedly, jaké konkrétní ustanovení aplikoval na danou situaci, jaké výkladové metody použil a k jakému výsledku v hodnotícím procesu vlastně sám dospěl.

Stěžovatel v průběhu řízení přitom neustále především namítal, že jako palestinský uprchlík žijící v Libanonu, byl nejprve opakovaně kontaktován a přesvědčován organizací Hizballáh, aby se přidal k tomuto hnutí a sdílel s ním ideologii boje proti státu Izrael, později by byl rekrutován touto organizací a vyslán bojovat do Sýrie nebo i zmasakrován.

O tom se snažil přesvědčit městský soud v průběhu řízení svými návrhy na provedení důkazů přeložených do českého jazyka. Šlo o tyto zdroje: Sunday telegraph z 25. 11. 2007, v němž jsou popisovány praktiky náboru šíitských vojenských skupin, které nabírají vojáky napříč náboženskými skupinami včetně sunitů, křesťanů a drúzů tak, aby společně vytvořili opozici vládě; Rada pro uprchlíky a migraci z 4. 11. 2014, v němž jsou uváděny praktiky spojené s násilným nábořem vojenských rekrutů a zacházení s nimi, které zahrnují mučení v podstatě pod ochranou libanonských autorit a státu, zacházení s uprchlíky, kteří se snaží teritorium opustit, kdy za spolupráce s libanonskou tajnou službou jsou tito uprchlíci zajímáni a mučeni a následky nese rodina (náborové praktiky vojáků pro Hizballáh); All monitor z 7. 11. 2014, který popisuje těžkou situaci palestinských a syrských uprchlíků v Libanonu a zhoršující se situaci palestinských uprchlíků nejenom tím, že klesá úroveň podpory z OSN a Organizace pro podporu palestinských uprchlíků, ale i následkem uprchlické vlny 1.000.000 syrských uprchlíků a Palestinců; Daily star ze dne 12. 11. 2014, který uvádí praktiky náboru vojáků pod křídly Brigád odporu bojovníků proti Islámskému státu.

Městský soud se ale ve svém rozsudku s předloženými a při ústním jednání dne 26. 2. 2015 provedenými důkazy prakticky vůbec nezabýval a poukázal jen na to, že se jedná o současnou situaci, která je dána dalším politickým vývojem v arabských zemích.

Přitom např. podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2008, č. j. 9 Azs 15/2008 – 108, dostupného na www.nssoud.cz,

I. Zásady Ústavního soudu do soudní moci jsou odůvodněny jen tam, kde obecné soudy vykročily z mezí a zásad spravedlivého procesu (čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod), čemuž nelze rozumět jinak, než že Ústavní soud ve vztahu k soudům obecným je svou činností povolán k tomu, aby především dbal na procesní čistotu soudního řízení. Takzvané opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud při postupu podle § 132 o. s. ř. (podle zásady volného hodnocení důkazů) nezabýval, proto téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí [§ 221 odst. 1 písm. c), § 243b odst.

1 a 2 o. s. ř.), ale současně též jeho protiústavnost (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 95 odst. 1 Ústavy). Ze zmíněných zásad však nikterak nevyplývá povinnost soudu, provést všechny důkazy, které účastník řízení navrhl (§ 120 odst. 1 a 2 o. s. ř.).

II. Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu) vyplývajícimu z Listiny základních práv a svobod (čl. 36 odst. 1) nutno rozumět tak, že ve spojení s obecným procesním předpisem v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi možnost vyjádřit se nejen k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a k věci samé, ale také označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také - pokud jim nevyhoví - ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal (§ 153 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.); jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny základních práv a svobod, a v důsledku toho též i v rozporu s čl. 95 odst. 1 Ústavy.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že městský soud sice při ústním jednání provedl důkaz přečtením shora uvedených zpráv, ale v rozporu s citovanou judikaturou nevyložil, z jakých důvodů je nepřevzal pro základ svých skutkových zjištění ohledně odůvodněného strachu z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu, humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, případně doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 téhož zákona. Jinak řečeno, městský soud navrhované důkazy při jednání sice provedl, ale z jeho rozsudku není vůbec patrné, zda a jakým způsobem je vyhodnotil. Tím ovšem ve smyslu uvedené judikatury zatížil své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupoval v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny základních práv a svobod, a v důsledku toho též i v rozporu s čl. 95 odst. 1 Ústavy. Bez vyhodnocení uvedených důkazů ale nemohl městský soud vyslovit najisto závěr, zda stěžovatel mohl v Libanonu pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, nebo zda by mu takové pronásledování hrozilo až v případě návratu do země jeho původu, resp. zda zde byly zákonné podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, případně doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 téhož zákona. V případě potřeby by bylo vhodné zvolit i jiné prostředky, jak zjistit další informace potřebné pro rozhodnutí ve věci samé např. prostřednictvím nevládních organizací či zastupitelského úřadu České republiky v Libanonu.

Městský soud v odůvodnění svého rozsudku přitom vyslovil závěr, že pokud byl stěžovatel osloven osobami z hnutí Hizballáh během jednoho roku asi čtyřikrát až šestkrát s cílem přesvědčit ho, aby se stal členem tohoto hnutí s využitím pro priority hnutí ve vztahu ke státu Izrael, nemusí ještě jít o pronásledování ve smyslu ust. 2 odst. 6 zákona o azylu ve znění účinném před odchodem stěžovatele z Libanonu v roce 2002.

Z odůvodnění napadeného rozsudku není ale patrné, jak se městský soud vypořádal s tvrzením stěžovatele u pohovoru dne 4. 7. 2002, že v roce 2001 byl kontaktován členem

pokračování

hnutí Hizballáh s přezdívkou A. T., kterému se postavil na odpor po výzvě, aby střílel, a nato byl odveden do podzemí na delší dobu v trvání přibližně dvou týdnů, kde byl i mučen (městský soud přitom v odůvodnění svého rozsudku nehovoří o důvodech, intenzitě, brutalitě a době mučení stěžovatele a naopak poukazuje na absenci násilného jednání vůči stěžovateli). Bylo-li by však pravdivé tvrzení stěžovatele o jeho mučení, byly by tím podstatně oslabeny nejen závěry správního orgánu ale i městského soudu ohledně zveličování obav z nátlaku členů hnutí Hizballáh. Je tomu tak proto, že ve vztahu k argumentaci o neudělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu jsou to správní orgán a městský soud, jež především uzavírají, že hnutí Hizballáh nerekrutuje sunity, neboť se jedná o šíitskou organizaci, a nevraživost mezi oběma směry proto vylučuje, aby příslušník jedné skupiny byl požádán o spolupráci druhou skupinou (což ovšem zároveň vylučuje i to, aby byl stěžovatel poslán bojovat do Sýrie a že hnutí Hizballáh z uvedeného důvodu nikoho nepronásleduje). Již proto bylo na místě, aby městský soud vyjasnil nejen výše uvedenou otázku mučení stěžovatele, ale i vypořádal shora uvedené důkazy, které byly předloženy stěžovatelem v průběhu ústního jednání.

Nelze ale nevidět, že podle rozsudku městského soudu stěžovatel požádal o udělení mezinárodní ochrany až po devíti letech života na území České republiky, a to v době, kdy mu bylo vydáno rozhodnutí o nutnosti vycestovat, které v minulosti nerespektoval. Skutečným důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak mohla být především i snaha o legalizaci pobytu stěžovatele v České republice.

Dovodil-li městský soud, že to byl sám stěžovatel, který projevoval souhlasné stanovisko vůči hnutí Hizballáh, Nejvyšší správní soud má ze všech okolností případu za to, že pokud toto stanovisko stěžovatel skutečně vyslovil, stalo se tak zřejmě ve strachu o svůj život, jak tvrdí ve svém mimořádném opravném prostředku. Stejně tomu tak mohlo být v souvislosti s údajným tvrzením stěžovatele o jeho zadržení členy hnutí Hizballáh pouze „pro zábavu“.

Poukazuje-li stěžovatel dle svého tvrzení na správním soudem zmíněnou možnost vnitřního přesídlení v případě obav z hnutí Hizballáh, při kterém je riskován negativní zájem tajných služeb, zadržení a mučení, jde o nekonkrétní a spekulativní závěr, který se opírá o domněnky stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto nemůže na tuto úvahu (při absenci konkrétní výtky) reagovat jinak než poukazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Az 99/2007- 93 a ze dne 27. 10. 2011, č.j. 6 Azs 22/2011 – 108, oba dostupné na www.nssoud.cz, které se zabývají podmínkami vnitřního přesídlení jako řešení proti pronásledování.

Třeba ovšem vzít zřetel i na to, že pokud by stěžovatel jinak čelil celé sérii ústrků, které ve světle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 61, publikovaného pod č. 1066/2007 Sb. NSS, samy o sobě ještě nedosahovaly dostatečné intenzity či systematickosti, aby je bylo možné považovat za psychický nátlak, lze v tomto ohledu citovat rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007 - 129 (dostupný na www.nssoud.cz), podle něž je pro účely řízení o udělení azylu „v každém takovém případě nutno pečlivě posuzovat, zda konkrétní formy negativních reakcí žadatelova okolí dosáhly jednotlivě či ve svém souhrnu (kumulativně) takové intenzity, aby je bylo lze považovat za „opatření působící psychický nátlak“ ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu“

(pozn. NSS: aktuálně se jedná o ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu). „Tento postup je zcela v souladu s právem Evropské unie, neboť podle čl. 9 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice, je za pronásledování považováno jednání, které je souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, které je dostatečně závažné k tomu, aby postihlo jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a) tohoto ustanovení. Podle písmena a) je pak za pronásledování považováno jednání, které je svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit. Skutečnost, že *„koncept pronásledování na kumulativním základě byl již všeobecně akceptován“* (srov. Molek, P. Právní pojem „pronásledování“ v souvislostech evropského azylového práva. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 76 - 77) vyplývá i z bodu 4 Společného postoje ze dne 4. března 1996 vymezeného Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o harmonizovaném používání definice pojmu uprchlík ve smyslu článku 1 Ženevské úmluvy ze dne 28. července 1951 o právním postavení uprchlíků, v němž se Rada Evropské unie vyjádřila ve smyslu, že *„několik druhů pronásledování se může vyskytnout zároveň a kombinace událostí, které, jsou-li brány zvlášť, nejsou pronásledováním, může podle okolností představovat skutečné pronásledování nebo být považována za vážný důvod pro obavy z pronásledování.“* Přestože je v tomto směru úprava vtělená do kvalifikační směrnice aktuálnější, nejsou s ní zde citované závěry ze Společného postoje nijak v rozporu“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2012, č. j. 6 Azs 4/2012 – 67, dostupný na www.nssoud.cz).

Již uvedené platí obdobně i o námitce stěžovatele, který vytýká městskému soudu nevypořádání se s důkazy ohledně velmi neutěšené situace palestinských uprchlíků v Libanonu jako důvodu k možnému udělení azylu podle ust. § 12 písm. b), humanitárního azylu podle ust. § 14 a doplňkové ochrany podle ust. § 14 a zákona o azylu. Je tomu tak proto, že v žalobě jsou citovány i informace agentury UNRWA, jež jsou v částečném rozporu s tvrzením správního orgánu, které městský soud nevyhodnotil v souvislosti s informacemi předcházejícími. Stejně tak nebyla v uvedené souvislosti vyhodnocena informace o velmi těžké situaci palestinských uprchlíků, která se ještě zhoršuje, jež vyplývá ze zdroje All Monitor ze dne 7. 11. 2014. Touto informací byl sice proveden důkaz u ústního jednání dne 26. 2. 2015, z ničeho ale nevyplyvá, že by městský soud tuto námitku vypořádal.

Strohé a kusé konstatování městského soudu, že „se žalovaný správní orgán zabýval rodinou žalobce a jeho sociální a ekonomickou situací. Vzhledem k tomu, že žalobce poukázal na své problémy se srdcem, hodnotil i jeho zdravotní stav. Žalobce však žádnou lékařskou zprávu nedoložil. Skutečnost, že žalobce žije s přítelkyní v České republice a pomáhá jí s výchovou dítěte, není důvodem hodným zvláštního zřetele pro udělení mezinárodní ochrany ve formě humanitárního azylu. Městský soud musí především konstatovat, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Vzhledem k tomu, že žalovaný správní orgán ani nevybočil z mezí správního uvážení, nepochybil, dospěl-li k závěru, že u žalobce není dán důvod k udělení humanitárního azylu“ rovněž nesvědčí o argumentaci, jež je v souladu s formálními požadavky kladenými na odůvodnění rozsudku.

Nejvyšší správní soud proto musí v této souvislosti poukázat na instruktivní judikaturu k otázce tzv. humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu, z níž

pokračování

vyplývají nejen zákonné podmínky pro udělení tohoto typu azylu ale implicitně i nutnost toho, že rozhodnutí musí být přezkoumatelné.

Tak např. v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil Nejvyšší správní soud závěr, že „V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (prejud. III. ÚS 101/95).

V rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, dostupném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud zaujal právní názor, že „Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu“.

Posléze v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, dostupném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „Ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení“.

Z odůvodnění napadeného rozsudku městského soudu ohledně humanitárního azylu je tedy nepochybné, že závěry tam uvedené jsou kusé a z hlediska shora uvedené judikatury a výtek stěžovatele nepřezkoumatelné. I když na udělení humanitárního azylu není nárok, neznamená to, že odůvodnění závěru o neudělení tohoto typu azylu může být nepřezkoumatelné.

Aplikace institutu doplňkové ochrany se vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase než v případě aplikace institutu azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2009, č. j. 9 Azs 11/2009 - 99, dostupný na www.nssoud.cz). Doplňkovou ochranu lze tedy udělit jen v případě naplnění taxativně vymezených podmínek § 14a zákona o azylu. Např. již uvedený rozsudek ze dne 28. 4. 2009, č. j. 9 Azs 11/2009 - 99, vykládá zkoumané ustanovení následujícím způsobem: „Institut doplňkové ochrany totiž zakotvuje ve vnitrostátní právní úpravě zásadu non-

refoulement, která zabezpečuje, že uprchlík nebude ani v případě, není-li mu z různých důvodů udělen azyl, vydán do země, kde by byl zásadním způsobem objektivně ohrožen na životě, svobodě či tělesné integritě. Smyslem a účelem doplňkové ochrany je tedy poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu (vycházejících zejména, avšak nikoli bezvýjimečně, z hledisek humanity založených na objektivních hrozbách) neúnosné, nepřiměřené či jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování.“

Podle taxativního výčtu v ust. § 14 a odst. 2 zákona o azylu je možno udělit doplňkovou ochranu jen ve vymezených případech vážné újmy, za níž se považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Z uvedeného tedy vyplývá, že při aplikaci ust. § 14 a zákona o azylu nemá správní orgán žádnou možnost správní úvahy ve směru rozšiřování důvodů zde vymezených, a že doplňkovou ochranu lze udělit jen v případě naplnění taxativně vymezených podmínek § 14a zákona o azylu (v tomto případě především z hlediska nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání).

V této souvislosti je třeba znovu dodat, že stěžovatel již dne 26. 2. 2015 navrhoval městskému soudu provedení důkazu jednou informací z roku 2007 a řadou informací z roku 2014 již uvedených obsahů (Sunday telegraph z 25. 11. 2007; Rada pro uprchlíky a migraci z 4. 11. 2014; All monitor z 7. 11. 2014; Daily star ze dne 12. 11. 2014), jimiž chtěl prokázat situaci v Sýrii a Libanonu, situaci uprchlíků v táborech v Libanonu, existenci náborů bojovníků v širokém rozsahu a jejich praktiky ze strany hnutí Hizballáh, které rekrutuje uprchlíky všech náboženských skupin (šíity, sunity, křesťany a jiné uprchlíky) s tím, že budou bojovat proti Izraeli a v Sýrii. Jak již bylo konstatováno, městský soud sice při ústním jednání dne 26. 2. 2015 provedl důkaz přečtením podstatného obsahu těchto zpráv v českém překladu z angličtiny, ale dále již není z ničeho patrné, zda a jakým způsobem je vyhodnotil, resp. jak s těmito důkazy naložil. Stěžovatel ve své kasační stížnosti proto právem vytýká, že napadený rozsudek městského soudu je v tomto směru minimálně nepřezkoumatelný; z odůvodnění napadeného výroku rozsudku městského soudu není ani patrné, jaké skutečnosti vzal správní soud za prokázané, na základě jakých důkazů (míněno jednotlivých zpráv) dospěl městský soud ke svým závěrům a k jakým důkazům (zprávám) nepřihlédl. I zde by v případě nutné potřeby bylo patrně vhodné zvolit i jiné prostředky, jak zjistit další informace potřebné pro rozhodnutí ve věci samé např. prostřednictvím nevládních organizací či zastupitelského úřadu České republiky v Libanonu.

Nejvyšší správní soud nemůže ale souhlasit s námitkou stěžovatele, v níž poukazuje na to, že státní orgány Libanonu jsou obeznámeny s jeho žádostí o udělení mezinárodní ochrany v České republice a že již z tohoto důvodu je nutno se touto záležitostí se zabývat a vyloučit jeho ohrožení.

pokračování

Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že v rozhodnutí o jeho vzetí do vyhošťovací vazby konstatuje Okresní soud Brno-venkov (sp. zn. 3 T 18/2013), že Ředitelství služby cizinecké policie v souvislosti s realizací trestu odnětí svobody požádalo zastupitelský úřad Libanonu o vystavení cestovních dokladů pro něho jako odsouzeného k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců a trestu vyhoštění na dobu 2 let. Dne 30. 1. 2015 ho navštívili zástupci libanonské ambasády, kteří mu odebrali otisky prstů se znalostí důvodů jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany a zároveň se ho dotazovali na spolupráci se státem Izrael. Je tedy zřejmé, že došlo k porušení mlčenlivosti ve vztahu k ust. § 19 odst. 1 věty třetí zákona o azylu.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel podal žádost o prošetření věci dne 10. 4. 2015 k Ministerstvu vnitra a k Ředitelství služby cizinecké policie a podle obsahu spisu nejsou známy výsledky prošetření, není jasné, zda jde relevantní stížnosti nebo o spekulace ohledně porušení zákona o azylu. V každém případě ale správní soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), tedy dne 27. 3. 2014. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl vzat do vyhošťovací vazby dne 13. 1. 2015 a k jeho návštěvě ve vazební věznici došlo až dne 30. 1. 2015, nelze vytýkat městskému soudu žádné pochybení (šlo o skutkový stav, který nastal až po rozhodnutí správního orgánu).

Ustanovená zástupkyně stěžovatele posléze nesouhlasí s napadeným rozsudkem městského soudu v části týkající se vyčíslení odměny ustanovené zástupkyně. Přestože správnímu soudu doložila vyčíslení nákladů za zastupování v celkové výši 23.800 Kč (vyčíslení ze dne 5. 5. 2015), městský soud jí přiznal odměnu jen za tři úkony právní služby (doplnění žaloby a dvě účasti při ústním jednání). Vzhledem k tomu, že jí nebyla přiznána odměna za převzetí zastoupení včetně první porady s klientem, za písemné podání soudu ve věci (replika k vyjádření žalovaného) a za dvojí schůzku s klientem ve věznici na jeho přání, při nichž byla probírána příprava na ústní jednání a konzultace dalšího postupu, byla zkrácena na odměně v celkové výši 13.600 Kč. Městský soud navíc nepřiznání odměny v uvedených případech ani neodůvodnil.

Městský soud odůvodnil své rozhodnutí o odměně soudem ustanovené advokátky a o náhradě hotových výdajů převážně nepřezkoumatelným způsobem. Vzhledem k tomu, že ustanovená advokátka vyčísčila svou odměnu a hotové výdaje v částce 23.800 Kč (vyčíslení ze dne 5. 5. 2015 na č. l. 101 soudního spisu) a městský soud určil na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částku 10.200 Kč, měl nepřiznání odměny za zastupování a za náhradu hotových výdajů podrobným způsobem odůvodnit a vysvětlit, z jakých důvodů nedošlo k přiznání uvedené odměny a náhrady hotových výdajů.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2015, č. j. 4 Az 10/2014 – 110, je opodstatněná, a proto napadený rozsudek podle ust. § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil, a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

V tomto řízení bude na městském soudu, aby se přezkoumatelným způsobem (odpovídajícím požadavku řádného a vyčerpávajícího odůvodnění) vypořádal

s jednotlivými žalobními námitkami a s vadami vyplývajícími z pochybení popsanych v tomto rozsudku, neboť tyto vykazují takovou intenzitu, která by mohla mít vliv na samotné hmotněprávní postavení účastníků řízení a při svém rozhodování vycházel z obsahu přezkoumávaného rozsudku. Teprve poté vydá rozhodnutí, které bude nejen přezkoumatelné, ale bude také odpovídat zákonu.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze) a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje kasační soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, neboť neshledal důvody pro jeho nařízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. srpna 2015

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu